

”Det mätbara blir viktigast och andra värden underordnas. Den manliga auktoriteten införlivas när ordningen ska sättas i främsta rummet.”

Marie Nordberg, forskare vid Karlstad universitet.



Debatten om pojkars dåliga studieresultat är inte ny. Redan på 1800-talet talade man med oro om de underpresterande pojkarna.

► väldigt bra. Det finns en försumbar skillnad mellan dem; i elevgruppen med toppbetyg finns fler flickor än pojkar och det är något fler pojkar som inte når målen. Oron för pojkarna handlar dels om de som inte når målen, dels om att man är rädd att medelklassens pojkar inte ska ta sig in på prestigefulla utbildningar som till exempel jurist.

ÄNDÅ ÄR JAN BJÖRKLUNDS uttalande ingen enskild händelse. Den sammanfattar regeringens syn. Pojkarnas ”dåliga” resultat är ett argument som har använts flitigt för en ny skolpolitik.

Alliansen har under hösten 2008 gjort två förändringar i skolsystemet; det har blivit tillåtet att ge betygsliknande omdömen från årskurs ett och nationella prov ska göras redan i årskurs tre.

Marie Nordberg är kritisk och talar om att skolan håller på att ”maskuliniseras”.

– Det mätbara blir viktigast och andra värden underordnas. Den manliga auktoriteten införlivas när ordningen ska sättas i främsta rummet. Det är intressant att fråga sig vad vi egentligen mäter i kunskapsundersökningarna. Är det kvaliteten på skolorna, eleverna eller är det själva kun-

skaperna? I undersökningarna hittar vi skillnader som vi gör viktiga i stället för att fråga oss vilka kunskaper eleverna egentligen behöver.

NÄR ELEVERNA I 8A diskuterar betyg går åsikterna isär och diskussionen blir principiell och retorisk. En kille menar att för många steg på betygsskalan leder till att eleverna delas upp på ett onödigt sätt. Han stöter snabbt på patrull.

– Det betyder inte att de delas upp. Det betyder att de som har ansträngt sig får så bra betyg som de förtjänar. Nu kan man få VG plus, plus, plus utan att det står något annat än VG i betyget, hävdar en flicka med blicken bestämt riktad mot de som förespråkat en tregradig skala. Hennes händer är lätt slutna kring bänkens kanter som om hon stod i en talarstol. Några förespråkar betyg redan i årskurs sju, alltså ett år tidigare än i dag för att de ska vara bättre förberedda inför slutbetygen i nian. Alla är i alla fall rörande överens om att det ska finnas någon form av betyg i skolan och att man ska kunna bli underkänd om man inte når målen.

I den här skolklassen är det få som riske-

rar att inte nå målen, merparten tillhör det samhällskikt där barnen oftast lämnar skolan med goda betyg. Läraren Johan Ryholt och eleven Karin Sandén är överens om att klassen är högpressterande.

– De flesta är ganska duktiga men folk bryr sig olika mycket, en del lägger manken till för att få bra betyg och då får de det, säger Karin Sandén, som själv satsar på att få tillräckliga betyg för att kunna komma in på hotell- och restaurangprogrammet på gymnasiet.

Liknande resonemang, om att lägga manken till, hittar forskarna i Karlstad hos gymnasieelever som i boken kallas elitens söner. Elever med medelklassbakgrund gör individualism och eget ansvar till nyckelord. En position som svarar mot skolpolitikens ideala elev konstaterar forskarna.

FORSKARE INOM PEDAGOGIK förespråkar ofta ett så kallat relationellt perspektiv. Det betyder att om ett skolproblem uppkommer ska man söka efter orsakerna i skolmiljön och inte i elevens egenskaper. Men i flera myndighetspublikationer får elevens egenskaper kopplade till konststillhö-

righet förklara skolproblem. I rapporten *Könsskillnader i måluppfyllelse och utbildningsval* som gavs ut av Myndigheten för skolutveckling kopplas pojkars lägre meritvärden till biologiska villkor. ”Den biologiska utvecklingen går långsammare för pojkar än för flickor, och pojkarnas mottaglighet för komplex inläring inträffar i genomsnitt vid en senare tidpunkt”, skriver myndigheten. Även pojkars sociala konststillhörighet är problematisk, enligt Skolverket. Så här skriver de i rapporten *Kön och skolframgång*: ”... maskulinitet, i vart fall i den västerländska kulturen, formas i en viss motsättning till de ideal som gäller i skolan...”. Men att peka ut maskulinitet som orsak till sämre prestationer i skolan är missvisande och inte särskilt konstruktivt, menar Karlstad-forskarna.

– Säger man att pojkar inte vill plugga satsas ansträngningarna på att förändra barnen. I stället borde man problematisera dagens kunskapsyn som bygger på effektivitet, mätbarhet och rationalitet och fundera över vad vi erbjuder vi eleverna, säger Marie Nordberg.

Hon menar att en annan negativ conse-